

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om plane-
ring och landskapsstöd inom social- och hälso-
vården.

I landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83), nedan benämnd planeringslagen, ingår bestämmelser om planering av social- och hälsovården i landskapet samt om stöd till kommun i form av landskapsandel. Planeringssystemet är uppbyggt så att landskapsstyrelsen årligen i samband med beredningen av förslaget till ordinarie årsstat uppgör en s.k. social- och hälsovårdsplan som är riktgivande för de fem följande kalenderåren. De kommuner och kommunalförbund som utövar i lagen avsedd verksamhet utarbetar årsvis s.k. verksamhetsplaner. De kommunala planerna baserar sig på landskapets plan och fastställs av landskapsstyrelsen. Landskapsandel betalas för kostnader för verksamhet som ordnas i överensstämmelse med fastställd plan. På betalningen av landskapsandel tillämpas landskapslagen om landskapsstöd till kommun (43/73), landskapsstödslagen, till den del annat inte följer av planeringslagen.

För närvarande kan en fastställd verksamhetsplan ändras om förhållandena i kommunen eller kommunalförbundet efter fastställelsen har förändrats så att de planerade åtgärderna inte kan genomföras på avsett sätt. Behovet av att ändra en kommuns verksamhetsplan behöver dock inte alltid bero på att förhållandena i kommunen har ändrats. Det är möjligt att medel som anvisats kommun för genomförande av ett projekt eller för inrättande av en tjänst frigörs på grund av att kommunen avstår från att genomföra den avsedda åtgärden. I sådant fall vore det ändamålsenligt att en annan kommun kunde anvisas de inbesparade resurserna t.ex. för ett projekt som, till följd av resursbrist, tidigare inte har medtagits i kommunens verksamhetsplan. Landskapsstyrelsen föreslår därför att lagens 9 § ändras så att en fastställd verksamhetsplan skall kunna justeras utan krav på förändrade förhållanden i den kommun eller det kommunalförbund som avses i planen.

Enligt landskapsstödslagens 5 § 6 punkten kan till kommun och kommunalförbund betalas landskapsandel för kostnader för teckning av försäkringar, med undantag för kostnader för personliga ansvarighetsförsäkringar för personalen. För närvarande har bl.a. de kommunalförbund som utövar social- och hälsovård tecknat ansvarighetsförsäkringar för sina anställda. Vårdpersonalens ansvar för personskador som åsamkas patient regleras genom patientskadelagen (585/86). Genom lagen

uppställes en skyldighet för den som utövar hälso- och sjukvård att teckna försäkring ur vilken ersättning för patientskador kan betalas. Härutöver finns det frivilliga ansvarighetsförsäkringar som täcker skador som åsamkas tredje man av annan personal än vårdpersonal t.ex. inom ekonomiförvaltningen eller socialväsendet. Landskapet betalar kommunernas och kommunalförbundens kostnader för den obligatoriska patientskadeförsäkringen medan premier för övriga personliga ansvarighetsförsäkringar betalas av kommunerna och kommunalförbunden. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning är det rimligt att landskapsandel skulle betalas för kostnader för de personliga ansvarighetsförsäkringar som inte bekostas av landskapet. Begränsningen i fråga om landskapsandel för personliga ansvarighetsförsäkringar föreslås därför borttagen genom att en hänvisning till landskapsstödslagen intas i planeringslagens 12 § 3 punkt.

Enligt 12 § 9 punkten planeringslagen skall förskott på landskapsandel för anläggnings- och driftskostnader betalas månatligen i enlighet med beräkning som ingår i fastställd verksamhetsplan. Landskapsstyrelsen kan utan särskild anhållan justera förskotten för driftskostnaderna utgående från ändringar i lönekostnaderna. I praktiken innebär detta att förskotten får justeras till följd av allmänna lönejusteringar på arbetsmarknaden. Bestämmelsen, som är ett undantag från landskapsstödslagens bestämmelser om betalning av landskapsandel, möjliggör dock ingen annan justering av förskott. De begränsade möjligheterna att höja eller sänka förskotten för anläggnings- och andra driftskostnader än lönekostnader medför att det sammanlagda beloppet av de förskott som utbetalats kan avvika t.o.m. avsevärt från den slutligt fastställda landskapsandelen. Eftersom detta ur ekonomisk synpunkt är oändamålsenligt såväl för kommunerna som för landskapet föreslås lagen ändrad. Enligt förslaget kunde förskotten höjas eller sänkas av landskapsstyrelsen utan särskild anhållan eller på initiativ av kommun eller kommunalförbund. Ringa kostnadsförändringar föreslås dock inte föranleda ändringar.

I riket har liknande lagstiftningsåtgärder vidtagits (FFS 300/88).

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården

I enlighet med landstinget beslut ändras 9 och 12 §§ landskapslagen den 22 november 1983 om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83) som följer:

9 §

Ändring av fastställd plan

Fastställd verksamhetsplan kan ändras till följd av ändrade förhållanden. Härvid skall i tillämpliga delar bestämmelserna i 7 och 8 §§ följas.

12 §

Undantag från landskapsstödslagen

Utan hinder av vad i landskapsstödslagen är föreskrivet skall:

3) de begränsningar som avses i landskapsstödslagens 5 § 6 och 8 punkterna inte tillämpas;

9) förskott på landskapsandel för både anläggnings- och driftskostnader, med iakttagande av vad i landskapsstödslagens 18 § 1 mom. är föreskrivet om frister, betalas månatligen i enlighet med beräkning som ingår i fastställd plan, dock så att förskottet höjs eller sänks i proportion till den genomsnittliga ändringen av kostnaderna i jämförelse med de kostnader som ligger till grund för beräkningen och så att förskottet kan justeras på anhållan av kommun eller kommunalförbund, om förändringen i kommunens eller kommunalförbundets kostnader, vilka ligger till grund för förskottet, inte är ringa;

Denna lag tillämpas från ingången av år 1989.

Mariehamn den 7 juni 1988

L a n t r å d

Sune Eriksson

Lagberedningssekreterare

Janina Groop